

DOUĂ PETIȚII DIN BISTRIȚA-NĂȘĂUD ADRESATE DIETEI DE LA SIBIU

SIMION RETEGAN

Dieta din 1863—64, așa numita dietă românească de la Sibiu, a însemnat momentul finalizării luptei de mai bine de un secol pentru recunoașterea legislativă a națiunii române, a limbii și confesiunilor sale. Este, după cum se știe, cea mai democratică dietă din întreaga istorie a Transilvaniei, dicta care a votat legea despre egalitatea națiunii române și confesiunilor sale, cu celelalte națiuni și confesiuni transilvănene și legea privind oficialitatea limbii române alături de limbile maghiară și germană.

Legislația dietei sibiene, cele două legi în primul rînd, a decurs din structura sa esențial deosebită de a tuturor celor dinaintea sa. A fost, din punct de vedere național, prima dietă în care națiunea română era reprezentată, dacă nu întru totul, pe măsura numărului și importanței sale, într-un mod totuși mai corespunzător acestora: nu deține majoritatea absolută care i s-ar fi cuvenit în virtutea masei sale, dar deține oricum majoritatea relativă în dietă. Social, de asemenea, e cea dintîi dietă transilvănească, în care elementele de origine plebee sînt în majoritate, nenobilită primează asupra nobililor.

Aceasta este importanța dietei din punctul de vedere al românilor. A avut însă importanță pentru întreaga populație a Transilvaniei și deloc neglijabilă, una care depășea granițele acestei provincii. Prima este de natură social-economică. În afara legilor amintite la Sibiu, s-a hotărît și în probleme ca: organizarea modernă a administrației, reorganizarea justiției, revizuirea patentei urbariale din 1854, construirea de căi ferate, înființarea unui tribunal suprem, a unei bănci etc. A doua se referă la relațiile Transilvaniei cu Imperiul întreg și la principiul fundamental al organizării acestuia.

Dar dieta de la Sibiu este importantă nu numai prin activitatea sa, propriu-zisă, ci și prin impulsul pe care l-a dat acțiunii politice

românești în general. Asistăm într-adevăr acum la un proces politic masiv și dinamic, o adevărată izbucnire a forței, care conferă acestor ani un specific aparte. Căci la fel ca în timpul revoluției din 1848—49 sau ca în anii Memorandului, mișcarea națională românească primește în această vreme un caracter de masă. Cei care o întrețin sînt în primul rînd cei proveniți din pătura diversă a burgheziei românești în formare: funcționari, învățători, preoți, notari, proprietari, negustori. Dar acum mișcarea politică își face drum în jos înspre cîmpul său social, masa țărănească românească, pătrunde în lumea aproape nemărginită a satului românesc. Ajunsă aici, se diversifică: tinde neîncetat să treacă de pe făgașul național pe cel social, dar rămâne mereu vie și sub primul aspect. Sînt nenumărate comunele românești care declară, cu de la sine putere, limba română drept singura lor limbă oficială, adoptă în mod solemn hotărîrile conferinței naționale de la Sibiu din aprilie 1863, sau întocmesc proteste, petiții, jălbi de natură politică. Și, pretutindeni în Transilvania satele române încep să-și constituie aparatul de conducere propriu: juzi, notari, jurați, după criteriile naționale.

Dar cea mai masivă participare populară la viața politică a statului are loc cu prilejul pregătirii și desfășurării dietei de la Sibiu. Niciînd după 1848 țărănimea română nu a fost mai activă ca acum. Masa alegătorilor români impresionează pretutindeni prin energia, maturitatea, demnitatea sa, cu toate că aceasta este prima sa experiență constituțională. Se prezintă la locurile de alegere, care adesea se aflau la o mare depărtare, în număr neașteptat de mare, într-o vreme cînd muncile agricole erau în toi, votează, în ciuda tuturor amenințărilor, presiunilor, uneltirilor pentru candidații proprii, așteaptă zile de-a rîndul rezultatul scrutinelor.

După întrunirea dietei, în 15 iulie 1863, țărănimea păstrează de asemenea o permanentă legătură cu ea. Ea înțelege chemarea noii diete în curmarea tuturor nedreptăților pe care le-a suferit sau le suferea încă din partea foștilor nobili, a Fiscului, a altora. Plină de speranță, trimite la Sibiu, în tot decursul celor două sesiuni dietale, nenumărate cereri, plîngerii și „arătări” de ordin general, local, individual chiar. Unități administrative întregi, comune, persoane private se adresează dietei în chestiuni de interes urbarial, administrativ, judecătoresc, politic.

Din mulțimea cererilor sosite la prezidiul dietei alegem două trimise din fostul district al Năsăudului, existent, cum se știe, ca unitate administrativă independentă în perioada 1861—1874.

Cea dintîi este o petiție, din 13/1 mai 1864, prin care opidul Rodna cere reprezentarea sa în dietă cu un deputat propriu. Era, desigur, nu numai o chestiune de mîndrie locală, ci și una de o mare importanță practică. Cereri similare întocmesc în această vreme cînd dieta dezbătea tocmai noua lege electorală a Transilvaniei, și localitățile: Blaj, Zlatna, Trascău. Vor fi înaintate toate spre dezbateră unui comitet special al dietei.

Conținutul actului este deosebit de interesant prin datele pe care le cuprinde asupra localității Rodna. Ca de obicei, în asemenea cazuri, autorii actului apelează, în sprijinul cererii lor, în primul rând la argumentele dreptului istoric: vechimea localității, privilegiile de care ea s-a bucurat în trecut. Se amintesc astfel documentele privilegiale ale lui Matei Corvin din 1472, 1475 și 1488, cele ale regelui Vladislav din 1492 și 1494, cel din 1520, în care de fiecare dată Rodna poartă denumirea de „opid“ sau târg, iar în 1475 îi sunt acordate aceleași drepturi și libertăți ca și orașului Bistrița. Această situație privilegiată a Rodnei a fost recunoscută și de cancelaria aulică de la Viena care a respins în 1764 pretențiile de despăgubire ale orașului Bistrița după înglobarea Rodnei în cadrul graniței militare.

În favoarea acceptării cererii pledează nu numai trecutul localității, ci și prezentul ei. Rodna, declară textul actului, este punctul de legătură între Transilvania și Bucovina, are o populație de 2300 de locuitori, un teritoriu de 15.875 de iugăre, plătește singură statului un impozit de 4.440 florini, este centrul unei prefecturi montane, stațiune balneară etc. Posedă — declară textul — nu numai toate drepturile istorice, ci și atributele unei localități urbane de care trebuie să se țină seamă. În afară de aceasta, în sprijinul cererii pledează și faptul că districtul românesc al Năsăudului este foarte nejust reprezentat în dietă în comparație cu alte unități administrative, cum este chiar scaunul, Bistrița de pildă, precum și faptul că localități mult mai mici decât Rodna, ca Moci, Huedin, Sic, Ilieni, dispun de câte un deputat propriu în dietă.

Cei de-al doilea act este o petiție a comunelor cercului Birgăului, prin care solicită dietei sibiene constituirea, pe seama acestor comune, a unui for politic și a unei judecătării proprii. Se protesta astfel împotriva înglobării comunelor Birgăului la prefectura Rodna, conform proiectului de lege privind noua împărțire administrativ-teritorială a Transilvaniei.

Ca și în cazul primei cereri, autorii actului — juzi, notari, și jurați ai celor 8 Birgaie — își motivează temeinic cererea. Se referă în primul rând la poziția geografică a cercului Birgău, situat la granița cu Bucovina și Moldova, dar și la realitățile sale sociale și economice interne care impun existența unor foruri proprii. Actul dezvoltă pe larg situația încă foarte confuză a raporturilor de proprietate, de unde decurg numeroase procese, conflicte, neînțelegeri, care impun, de cele mai multe ori, intervenția forurilor politice sau judecătorești. Chiar și autoritățile absolutiste austriece au recunoscut această necesitate, înființând pentru aceste opt comune o pretură și o judecătorie proprie.

În sprijinul cererii lor, autorii actului enumeră rind pe rind numărul mare al locuitorilor cercului, marea sa extensiune teritorială, drumul „de țară“ atât de circulat, cazarma militară din Tihuța, nenumăratele transporturi de vite ce vin din Moldova, depărtarea față de Rodna etc.

Dacă cererea Rodnei a fost dezbătută în dietă, fără însă a fi totuși acceptată, petiția celor 8 comune ale Birgăului nu a mai ajuns în discuția dietei, deoarece aceasta este prorogată în octombrie 1864, iar în anul următor, în condițiile cind habsburgii se orientau spre dualism, este desființată.

ANEXA NR. 1

ÎNALTĂ DIETĂ

Este istoric dovedit că Rodna a fost mai înainte o cetate foarte împoporată și înfloritoare în industria montană, care încă la anul 1241, prin invasiunea mongolilor s-au devastat. Dovadă, între altele, istoricul Bonfiniu în Decade, și Rogerus în Carmen miserabile.

Pusețiunea și avuția mineralelor din jurul său iarăși o ridicară din ruine și industria montană deveni a doua oară în floare, la care și regii Ungariei, prin confirmarea drepturilor sale de mai înainte, o ajutorară.

Așa regele Mathia care încă la anul 1472, prin litere privilegiale demanda ca locuitorii români din „Districtul vanei Rodnei“, să nu se separe de cetatea Bistrița, ci să se socotească ca încorporați cu aceeași cetate, prin privilegiul său scris pe pergament, cu sigil pendinte, din anul 1475, încorporînd deplin „opidul Rodna“ și cu toate apertinentele sale (Valea Rodnei) cu cetatea Bistrița, tot de odată, decretează între altele, ca „opidul Rodna“ să aibă și să se bucure de aceleași drepturi, libertăți, grații și privilegii și consuetudini de care se bucură însăși cetatea Bistrița.

Același rege prin al doilea privilegiu scris pe pergament și cu sigil pendinte, de anno 1488, întărește atit privilegiul său de mai nainte, cit și instrumentul conventului monastirei Cluj de anno 1475, despre introducțiune (adnexare) și statuțiunea „opidului Rodna“ la cetatea Bistriței.

Regele Vladislau prin privilegiile scrise, asemenea pe pergament și cu sigil pendinte de anno 1492 și 1494 confirmă de nou ambele litere privilegiale a regelui Mathia, despre încorporațiunea „opidului Rodna“ și a pertinentiilor cu cetatea Bistrița, precum și despre esempțiunea sa; asemenea și regele Ludovic au edat un privilegiu scris pe pergament și cu sigil pendinte de anno 1520 sunător despre diversele libertăți a „opidului Rodna“.

Aceste documente, dintre care cel din anno 1472 și 1475 a regelui Mathia, apoi cel al conventului Monastirei Cluj din 1475 se alătură sub A — în copie, după cum dovedește alegatul sub B, s-au înmînat în 23 decembrie 1763 domnului general-comandante și președinte a Guvernului provincial Br. Bucov în origine, și acum se află la înaltul ces(are) reg(esc) Minister de răsbel în Viena.

Din toate aceste documente citate mai sus se vede apriat:

a) că Rodna ca loc principal din valea ce poartă același nume (Valea Rodnei), vine întotdeauna sub numire de „opid“ înainte;

b) că încorporațiunea cu cetatea Bistrița au urmat *jure incorporacionis*, iară necicînd *jure dominium*.

c) că opidul Rodna, ca atare, conform privilegiului de anno 1475 a regelui Mathia, pe care se provoacă și celelalte privilegii, au avut acele drepturi, libertăți, grații, privilegii și consuetudini, de care s-au bucurat și de care și pînă acuma se bucură însăși cetatea Bistrița.

d) că nu există nici un act prin care s-ar putea legalmente dovedi că s-ar fi redicat aceste drepturi privilegiale ci din contra.

e) Singura înaltă cancelarie de curte în opiniunea sa din 18 februarie 1764 Nr. 248, provocîndu-se expres la sus citatele privilegii, află întemeiate aceste drepturi a opidului Rodna și a vanei de acel nume și propune a se respinge pretenciunile de rebenificare nedrepte a cetății și a districtului Bistrița, cu ocaziunea militarisațiunei, îndreptate către fisc, precum au și urmat.

f) Tot în asemenea sens și cu provocare la aceleași privilegii se exprimă și escelsul regiu guvern în reprezentațiunea din 10 mai 1864 Nr. 4807 îndreptată către maiestatea sa ces(aro) reg(ească) apostolică.

Cu introducerea institutului de graniță la care au fost trași și locuitorii opidului Rodna, au rămas în suspensă esercierea acestor drepturi, fiind că nu au convenit cu starea și serviciul milităresc de graniță, pînă au susstat acesta.

Pe lîngă toate acestea comunitatea Rodna și-a păstrat cel puțin numirea de „tîrg” (*Marktflecken*) precum se poate vedea din descrițiunile de pe acele timpuri.

Fiind încă că majestatea sa ces(aro) reg(ească) prin biletul de mîină din Schönbrunn 27 august 1861, după care s-au restituit comunelor libere de mai nainte, din valea Rodnei dreptul regalelor, *au recognoscit status quo înainte de militarisațiune*, fiindcă „opidul Rodna” totdeauna a fost locul principal a tuturor comunelor din valea cu același nume, de unde s-au și numit mai înainte „*Districtus Rodnensis*”; fiindcă Rodna, ca comunitate opidană are, sau i se compet toate acele drepturi escepționale, ce le au și alte comunități opidane din patrie, tot în sensul dreptului istoric; fiindcă toate aceste comunități, ba și altele ce nu au drept istoric de a se numi opide, între altele, își au dreptul de a fi reprezentate la înalta dietă prin cîte unul sau mai mulți deputați;

Fiind că toate acestea drepturi, după constituțiunea provincială acum iarăși restituilă — nu sînt prescriptivere, prin urmare nici a opidului Rodna.

Fiindcă prin introducerea institutului de graniță și in cît timp au susstat acesta, sus indicatele drepturi istorice au rămas numai ca suspendate, iară nicicînd nu se pot privi de pierdute;

Fiindcă mai încolo comunitatea opidană a Rodnei, care prin drumul cel nou, ce duce peste muntele Rotunda, e cheia de comunicațiune între Transilvania și Bucovina, are peste 2.300 suflete, posedă o proprietate de pămînt cu totul de 15.875 iug., 1178 stîinjeni, pentru

care se plătește una contribuțiune anuală de 4440 fl., 39 kr. valută austriacă. Apoi are și târg de săptămână, care se datează din cele mai vechi timpuri, iară locuitorii se ocupă, parte cu economia rurală și de vite, parte cu diverse meserii, cu neguțiatoria și cu industria montană și de lemne, apoi fiind că tot în această comunitate se află și o prefectură c(esaro) r(egescă) montană pentru industria de mine precum și scâldători de ape minerale, apoi e și stațiune de poștă și reședința judeului de cerc. Cu un cuvint opidul Rodna posedă nu numai toate drepturile istorice a unui opid privilegiat dară și celelalte recerințe în privința intelectuală, posesionară, industrială și ale altor interese și fiindcă, infine, afară de toate acestea întreg districtul Năsăudului cu una suprafață de preste 45 mile pătrate și aproape 50.000 locuitori, are drept numai doi deputați de a alege, cind alte jurisdicțiuni cu mult mai mici, de pildă districtul și cu cetatea Bistrița, care are numai una suprafață de 22 miluri pătrate și 18.000 locuitori, prin urmare în ambele privințe mai puțin de jumătate ca districtul Năsăudului posedă, alege 4 deputați, asisderea și alte comunități mai neînsemnate, de pildă Mociul, Huedinul, Deva, Sic, Olahfalu etc., fiecare este reprezentată de sine prin cite un deputat; așa umilit subscrisa representațiune a opidului Rodna cutează a se ruga ca înalta dietă să binevoiască cu ocasiunea desbaterei proiectului pentru noua lege electorală a lua acestea motive în dreaptă considerațiune și a primi și opidul Rodna între acele comunități, cari ca atari vor fi îndreptățite a fi reprezentate la înalta dietă, prin cite un deputat ales din sinul său.

Representanța opidului

Rodna în 13/1 mai 1864

Pantelimon Domide capit[an]

c[esaro] r[egesc] în pensiuine și posesor

Cosma Anca

învățător normale și posesor

Ioanae Papussa paroch rom. cath.

Florian Porcius, asesor și posesor

Gavril Anca, jude opidan

Urmează alte 21 semnături autografe, la care nu se specifică calitatea.

Budapesta, Országos Levéllár, F. 135, D. 1863/4, Elnöki iratok 1864—253.

ANEXA NR. 2

INALTELOR STATURI ȘI ORDINE!

Umilit subscriselor comune a cercului Birgău a venit prin foile publice la cunoștință, cum că cercul acesta carele mai înainte, atit sub fosta graniță cit și sub absolutismus au avut în mijlocul lor deregătoriile în instanța dintiie, acuma, după un proiect de organizare compus din nou s-ar împărțăși în cercul prefecturei Rodna.

Deoarece jurstările comunelor acestui cerc sînt în toată privința așa întocmite încît nu e cu putință acest proiect a-l îndeplinire, căci cazurile de toată ziua dau dovezi destoinice că în cercul Birgăului e necesară atît o deregătorie politică cît și judecătorească, și cu aceea dară se încumetă umilit subscrișii reprezentanți a comunelor cercului Birgău a așterne înaltelor staturi și ordine umilita rogare ca să li se dea în mijlocul lor deregătorii politice și judecătorești de instanța I și motivează obidienta lor suplică cu următoarele puncte:

1. Cercul Birgăului se mărginește cu două țeri, adică cu Bucovina și Moldova, și cu o plasă de popor cu care locuitorii acestui cerc nu arareori vin în ceartă pentru prevaricațiuni de cîmp și de pădure, ba chiar și pentru proprietatea de pămînt și linia de graniță; dovadă este că acuma mai de 2 ani susță între Bucovina și cercul Birgăului pentru granița țierilor un proces, carele nici autoritățile superioare a ambelor țeri nu-l pot fini, mai încolo că pe această graniță se întîmplă furturi, însemnate răpiri, maltratări și alte neplăceri despre care facturi sînt exemple presinte, că și acuma se află în carceră districtului nostru, apoi în prinsorile judecătoriiilor din Bucovina mai mulți inculpați și nu arareori aduc acestea cauze lipsa cu sine că trebuie să iasă comisiuni chiar cu putere de arme în fața locului spre a sustine pacea și liniștea publică.

2. Fiindcă cercul acesta au fost mai înainte sub jurisdicțiunea grănicerească militară și proprietățile de pămînt și hotare nu sînt regulate, sustau mai mult ca de 10 ani și anume de la disființarea graniței atît între comunele Birgăului cît și între comune străine din districtul Bistriței, procese peste procese, care poate încă și mai multe zeci de ani nu se vor fini, cînd despre persoane singurate din cerc nice nu se poate lua în considerațiune mulțimea proceselor, căci locurile și hotarele sînt așa de comulate încît un proprietar de pămînt are în 7 și în 8 comune locuri, care cauze aduce cu sine numai într-un an la 3 pînă la 500 procese atît politice cît și judecătorești; aceasta se poate argumenta din protocoalele exhibitelor judecătoriiilor din Năsăud, la care din neputință învingerei cu lucru zac incuse și plînsori cu anul nerezolvate și bietul țaran trebuie pînă ce capătă soluțiunea dintîia de a alerga de mai multe ori cite 7 miluri pînă la Năsăud; și așa dacă ar merge la Rodna la deregătorie proiectată trebuie să facă 8—10 miluri, cu care ocaziune își pierde cu săptămîna timpul. Și la aceasta se mai însoțește încă și cea jurstare că în multe cazuri aduce necesitatea cu sine ca să iasă comisii afară și care trebuie să le solveze partida cu acele sume însemnate, care fac mai îndoit prețul procesului sau a rezultatului suplicei, ba încă dacă o partidă săracă nu poate presta spesele comisiunii anticipativ, precum e orînduit, nici nu are de a aștepta scutul legilor căci amploiații nu pot călătorii pe spesele lor; cînd dacă ar fi autoritățile în cerc toate aceste însărcinări s-ar delătura și poporul nu ar fi asuprit mai tare decît sub absolutism, căci noi credem că sîntem în libertate autonomică

și nu om avea în loc de ușurări mai multe greutateți decît sub absolutism.

3. Sub absolutism, încredințindu-se toate locurile superioare, despre necesitatea unei autorități publice și judecătorești au și conces o pretură politică și judecătorească a cărui număr de exhibite în agendele politice au fost pe un an peste 5000, în civile și judecătorești peste 1500, în trebi penale peste 1000 și cu toate că au fost cite 6—7 amplotați sistemizați, totuși nu au putut deplin corespunde chemărilor din ajuns, cu atît mai puțin se poate publicul îndestula cînd acea autoritate ce au avut-o ei în mijlocul lor ar fi îndepărtată de dînsul la 10 miluri. Aicia mai observăm încă și aceea că îngrijința orfanilor și pertractările de ereditate sînt în acest cerc mai de tot date uitării din care urmează multe alte scurtări în drepturi, căci chiar sub fosta clesaro) r(egeasca) pretură ca judecătorie, era de la 5 pînă la 600 de asemenea cazuri de pertractat și totuși nu se putea toate cu acurateță duce în îndeplinire, cu atît mai puțin se vor putea duce în îndeplinire prin proiectata autoritate din Rodna.

4. Duce prin cercul Birgăului, stătător din 8 comune și un prediu și peste 10.000 de suflete în una extensiune de 5 $\frac{1}{2}$ miluri cuate, strada țerii de căpetenie, pe care ziua și noaptea călătoresc pasageri mai în toată Europa, și care nu arareori au lipsă de autoritatea politică și judecătorească. Apoi se află în prediu Tihuța o casarmă mare militară care încă trebuie să stea sub suprăvegherea autorității publice și asemenea sînt totdeauna de lipsă la transpoartele militare ce neîntrerupt trec în sus și în jos, intervenirea autorității politice și judecătorești, căci nu arareori se întîmplă între public și transpoarte de acelea certe la care trebuie să pășească în mijloc judecătoria sau autoritatea politică și așa cînd nu s-ar statori o autoritate politică și judecătorească am fi mai rău asupriți decît sub absolutism; dovadă este căci în mai multe rînduri atît cu dezerteuri cît și cu alte excese la prestarea prejuncturilor s-au întîmplat de acelea certe încît au fost silită chiar și judecătoria civilă a păși energic și cu alîta nu fu destul, a trebuit încă și delegarea unui amplotat pe timpul încortelării în mai multe comune.

5. Pecum mai sus am zis se mărginește cercul Birgăului cu două țieri străine și nu arareori se întîmplă de acelea certe unde locuitorii Birgăului au lipsă de grabnicul ajutor a autorității, intru atîta încît de nu-l va avea acela, deloc sînt expuși pericolului de a-și pierde averea și viața, și așa cînd ar fi supus Birgăul prefecturii din Rodna aceste neplăceri ar fi regulă de zi, căci și pînă acuma, și anume de la desființarea preturilor au suferit locuitorii acestui cerc enorme daune în toată privința; au trebuit să scoată comisii, au trebuit să sufere multe asupriri și să plătească comisiuni împreunate cu spese enorme fără cale și de exemplu aducem înainte că mai înainte un amplotat cînd ieșea la comisiune în cercul acesta i-au plătit parti-

da cel mult 5 florini, cînd acuma o comisiune ce vine de la Năsăud îl costează cel puțin 20—40 florini.

6. Trec prin cercul Bîrgăului în toată vara cu miile transporte de vite din Moldavia și Bucovina cu care ocaziune nu arareori atît în privința sănătății lor cît și în cauze de ceartă e de lipsă scutul unei autorități, care noi numai atunci îl putem avea cînd ar fi în mijlocul nostru o autoritate competentă. În Rodna, în o comună ce-i mai la marginea districtului, pe unde nu trece așa o pasajie împovărată cu atîtea greutăți, nu ar fi cu cale ca alte comune de 10 miluri îndepărtate să aibă acolo superiorii lor, căci comuna Rodna nu are acelea însărcinări și datorințe ce le au comunele Bîrgăului, pe acolo nu umblă miliția, nu e cercul prefecturii proiectate învecinat cu Moldavia prin urmare nu au necesitate neaminată de o autoritate în loco și așadara ar fi cu jale cînd comunele Bîrgăului, care totdeauna și de secolii întregi au avut în mijlocul lor autoritățile, acuma să călătorească la acestea peste 10 miluri și să ceară scutul lor, carele și sub absolutism mai favoritor l-au avut, căci prin aceasta nu ar fi libertate autonomică, fără asuprirea poporului.

Noi, umiliți subscriși reprezentanți a comunelor din cercul Bîrgăului așternem cu acea dar supusă rogare, ca înaltele staturi și ordine să benevoiască prea grațios ca în cercul Bîrgăului, în considerațiunea motivelor pe scurt aduse înainte și a jurstărilor poporului a concede înființarea unei deregătorii politice și judecătorești de instanța I cu atît mai virtos căci de altcum nu numai poporul e împovărat ba și statului nu se poate corespunde datorințele.

În fine se mai adaugă cum că și cu administrarea contribuțiunii imperiale sînt asemenea spese puse în legătură pînă la c(esaro) r(egeasca) perceptorie în Năsăud.

Prundu-Bîrgăului 14 Septembrie 1864.

În numele comunelor cercului Bîrgăului.

COMUNA MIJLOCENI:

Chifor Pasăre, membru de comitet;
Dănilă Budetsan, " "
Elia Butham, jude și notar;

COMUNA SUSENII BÎRGĂULUI:

Echim Bălan, membru de comitet;
Vasile Andrugel, membru de comitet
Pavel Bufal, notar comunal
Ciril Danu, jude comunal

COMUNA MUREȘENII BÎRGĂULUI

Ciril Hăngan, membru de comitet
Flore Hăngan, membru de comitet
Avacom Delei, membru de comitet
Dumitru Masieri, membru de comitet
Leon Rus, jude comunal

COMUNA JOSENI BÎRGĂULUI

Toader Jianca, membru de comitet
Ionică Lazar, membru de comitet
Simion Pahone, jude comunal
Vasile Siotu, membru de comitet
Simeon Pop, jude comunal
Ștefan Turșa, notar

COMUNA BISTRIȚA BÎRGĂULUI

Simion Ilia, membru de comitet
Grigore Zigaroi, membru de comitet
Todor Beșa, membru de comitet
Iacob Belei, membru de comitet
Simeon Pop, jude comunal
Teodor Monda, notar

COMUNA RUSU BÎRGĂULUI

Lupu Cirstea, membru de comitet
Flore Cirstea, membru de comitet
Gavrilă Ursache, membru de comitet
Vasile Gore, jude
Ion Prundariu, notar

OPIDU PRUNDU BÎRGĂULUI

George Uscheri, membru de comitet
Larion Beșa, membru de comitet
Ion Dablea, membru de comitet
George Albul, membru de comitet
Ion Drașmașu, membru de comitet
Martei Ușeri, membru de comitet
Domide Morariu, învățător
Macedon Morariu
Toader Uscheri, jude opidan
Paramon Vlad, scriitor
Atanasie Ușieru, notar

COMUNA TIHA BÎRGĂULUI

Ioan Gorea, membru de comitet
Larion Socina, membru de comitet
Simeon Nemeșu, membru de comitet
Ioane Dologa, jude
Gregoriu Sălvănuț, notar comunal.

Budapesta, Országos Levéltár, F. 135, D. 1863/4, Nr. 507.

DEUX PÉTITIONS DE BISTRIȚA-NĂȘĂUD ADRESSÉES À LA DIÈTE DE SIBIU

RÉSUMÉ

L'auteur de l'article publie deux pétitions adressées à la Diète de Sibiu (1863/64). La première pétition du 13¹ mai 1864, par laquelle l'Opide Rodna demande sa représentation dans la Diète par un député. La deuxième pétition est celle du cercle de Bîrgău par laquelle il sollicite à la Diète la solution des problèmes administratifs, concernant la constitution d'un for politique et celle d'un tribunal civil.